

مقدمه‌ای بر رسالات شاعرانه

Introduction to the Poetical Books

تفسیر کتاب مقدس برای ایمانداران

نوشته

ویلیام مک دونالد

www.muhammadanism.org

August 30, 2009

Farsi

این کتاب تفسیری به منظور درک مفاهیم موجود در کتاب مقدس به رشته تحریر در آمده است. در شیوهی نگارش این کتاب سعی بر آن بوده است که از اصول صحیح فن تفسیر بهره جسته و ضمن وفادار بودن به اصول تفسیر همچنان متنی ساده و روان را ارائه نماید. بنابراین، کتاب حاضر انتخاب شایسته‌ای خواهد بود برای مطالعات انفرادی و گروهی کتاب مقدس.

Believer's Bible Commentary

by

William MacDonald

This is a Bible commentary that makes the riches of God's Word clear and easy for you to understand. It is written in a warm, reverent, and devout and scholarly style. It is a good choice for your personal devotions and Bible study.

© 1995 by William MacDonald., *Believer's Bible Commentary*,
Thomas Nelson Publishers, Nashville, TN, pp. 2383.

— All Rights Reserved —

مقدمه‌ای بر رسالات شاعرانه

برخی بر این عقیده‌اند که در ترجمه بخش‌های شاعرانه کتاب مقدس عنصر «شعر» فراموش شده است. ولی خوشبختانه چنین نیست و یا حداقل وقتی صحبت از شعر عبری عهد عتیق می‌شود، این نظریه گزافه‌گویی است. از سوی دیگر ما قانون شعر را براساس اشعار کلاسیک انگلیسی و فرانسوی قرار داده‌ایم، یعنی شعر را در یک قالب موزون و ساختار خاص تعریف می‌کنیم که در این حالت ترجمه آن به سایر زبان‌ها مشکل و ناموفق است.

شعر عبری دارای وزن و قافیه و سایر ابزارهای متداول شعر امروز ما می‌باشد. پنج کتاب عهد عتیق دارای سبک شاعرانه است که عبارتند از: ایوب، مزامیر، امثال، جامعه و غزل غزل‌ها.

I- کتاب‌های شاعرانه

الف: ایوب

شاید کتاب ایوب قدیمی‌ترین کتاب عهد عتیق باشد، چونکه در تمام مباحث مربوط به امور درست و غلط، اشاره به شریعت در آن نیامده است. ایوب عادل در بیانی شاعرانه و اندوهی عمیق، با دوستانش در مورد علت رنج‌هایش مجادله می‌کند، تا دست کم به آنها نشان دهد که اراده خدا را نسبت به خودش پذیرفته است. در بهترین حالت می‌توان گفت که کتاب ایوب یک ادبیات حکمتی است که بی‌ایمانان هم آن را به عنوان یک مجموعه شاعرانه پرشکوه تشخیص داده‌اند.

ب: مزامیر

متداول‌ترین کتاب عهد عتیق برای مسیحیان، کتاب مزامیر است. ما غالباً به جای حمل کتاب مقدس که کتاب سنگینی است، کتاب مزامیر را با عهد جدید همراه خود به کلیسا می‌بریم. حتی بسیاری از افرادی که مزامیر را دوست دارند، متوجه نیستند که مزامیر در واقع یک دیوان اشعار است. کتاب مزامیر چکیده‌ای از پنج کتاب شاعرانه است که در یک دوره تقریباً هزارساله، از ۱۴۰۰ ق.م تا حدود ۴۰۰ ق.م (عزرا) نوشته شده‌اند و سرودنامه اسرائیل باستانی است.

ج: امثال

کتاب دیگری که بعد از کتاب مزامیر مورد استفاده ایمانداران قرار می‌گیرد، کتاب امثال است. این کتاب مطلقاً به بررسی حکمت تام و نحوه زیستن و موفق بودن، از دیدگاه خدا (که در واقع تجزیه و

تحلیل نهائی و تنها طریق موفقیت در زندگی است) پرداخته است. این کتاب نمونه‌ای اعجاب‌آمیز از ادبیات حکمتی است.

د: کتاب جامعه

گنجاندن این کتاب در چارچوب تقسیماتی کتاب مقدس برای اکثریت مردم، دشوار است. جمله کلیدی این کتاب «در زیر آفتاب» است، چونکه گوینده از دیدگاه کسی سخن می‌گوید که به مکاشفه خدائی دست نیافته است. این کتاب نیز نمونه خوب دیگری از ادبیات حکمتی است.

ه: غزل غزل‌ها

تمام دوستداران کتاب مقدس در اینکه کتاب غزل غزل‌ها، چکیده اشعار زیبایی از عشق حقیقی و ناب است، توافق نظر دارند، هر چند که تفاسیری که بر آن می‌شوند، فرق دارند. عنوان «غزل غزل‌ها» یک اصطلاح عامیانه عبری است که معنی دیگر آن می‌شود «بدیع‌ترین سروده‌ها». سلیمان یک‌هزار و پنج شعر سرود (اول پادشاهان ۴: ۳۲) و کتاب غزل غزل‌ها زیباترین آن سروده‌ها است.

II- لذت بردن از رسالات شاعرانه

بدبختانه آموزندگان زیادی از شعر رویگردان می‌شوند، چون گاه مجبور می‌شوند شعری را حفظ کنند که دوست ندارند و آن را نمی‌فهمند یا معلمینی دارند که آنچنان شعر را می‌شکافند و تجزیه و تحلیل می‌کنند که تمام زیبایی و تازگی آن از دست می‌رود. این جریان به طریقی مانند رویش یک گل سرخ است که هر کسی می‌تواند آن را با اندکی معلومات بکارد و انتظار یک رز زیبا داشته باشد. اما در یک کلاس زیست‌شناسی گل سرخ را قطعه قطعه می‌کنند تا آن را کاملاً بیاموزند ولی چنین اقدامی از دیدگاه هنری و زیبایی‌شناسی، قطعاً کمکی نخواهد کرد.

لذت بردن از اشعار عهد عتیق نیز از یک سو چون تشریح یک گل سرخ است برای کسی که اطلاعی از انواع رزها ندارد و می‌خواهد به اطلاعات علمی گل سرخ دست یابد. شما اگر تفاوت بین یک گل آفتاب گردان را بدانید، اگر شما قرمز را از صورتی و صورتی را از مرجانی و نارنجی تشخیص دهید، از گل سرخ بیشتر لذت می‌برید.

به همین ترتیب اگر شما توجه خود را معطوف به گونه‌ها و تکنیک‌هایی که به شعر «رنگ» می‌بخشند و همین تکنیک‌هایی که مزمور سرا و سایر شاعران کتاب مقدس به کار برده‌اند، بنمائید، درس‌های فراوانی از اشعار کتاب مقدس فرا می‌گیرید. این واقعیتی است که نه تنها در پنج کتاب شاعرانه عهد عتیق، بلکه در بقیه کتاب‌های عهد عتیق و عهد جدید نیز مصداق دارد.

III- توازن

بزرگترین تکنیک اشعار کتاب مقدس آنچنانکه در بیشتر اشعار انگلیسی مشاهده می‌شود، نه الحان مقفی بلکه ایده‌های مقفی است، یعنی با کنار هم قرار دادن دو یا سه مصرع همان مقصود را می‌رساند. ما باید از خدا ممنون باشیم که این روش اساس تغزلی کتب مقدس را تشکیل می‌دهد، چونکه چنین ساختاری به خوبی قابل ترجمه به تمامی زبان‌ها است و در مراحل ترجمه بیشتر لطف و زیبایی‌شان را از دست نمی‌دهند. خداوند ما نیز در سخنان خود اکثراً از این سبک ادبیات استفاده می‌کرد (با دقت بیشتر انجیل متی، فصل ۵ تا ۷ و یوحنا، فصل ۱۳ تا ۱۷ را مطالعه کنید تا به این نکته پی ببرید). ما علاقه‌مندیم به چندین نمونه از انواع اصلی تقارن عبرانی اشاره کنیم تا خوانندگان نه تنها زمانی که کتاب مقدس را با کمک مفسران ایماندار کتاب مقدس مطالعه می‌کنند، بلکه حتی در عبادت روزانه به کار می‌برند، معرفی کنیم.

۱- تقارن همسو^۱

آنچنانکه از این عبارت پیداست این نوع تقارن دارای دو خط مترادف در رابطه با یک موضوع است. کتاب امثال مخصوصاً پر از این نمونه‌هاست:

در طریق عدالت حیات است،
و در گذرگاه‌هایش موت نیست (امثال ۱۲: ۲۸).
من نرگس شارون،
و سوسن وادی‌ها هستم (غزل غزل‌ها ۱: ۲).

۲- تقارن متناقض

این نوع شعر دارای دو مصرع متضاد با یکدیگر است که یک عبارت ضد و نقیض را تشکیل می‌دهند:

زیرا خداوند طریق عادلان را می‌داند،
ولی طریق گناهکاران هلاک خواهد شد (مزامیر ۱: ۶).
بغض نزاع‌ها را می‌انگیزاند،
اما محبت هر گناه را مستور می‌سازد (امثال ۱۰: ۱۲).

^۱ بحث تقارن را در اشعار، شایسته‌تر می‌بود که روی اشعار فارسی، پی‌گیری کنم تا مقصود را بهتر برسانم، ولی چون سخن از اشعار کتاب مقدس است، به ناچار اشاراتی می‌کنم ولی زیاد خوشبین نیستم که مفهوم درست را رسانده باشم - م.

۳- تقارن تفصیلی

این نوع شعر فقط در «فرم» متقارن است؛ دو خط (یا بیشتر) با هم متناقض و مبسوط نمی‌باشند. تنها دو مصرع (یا بیشتر) می‌باشند که در کنار هم نهاده شده‌اند که موضوعی را برسانند: من پادشاه خود را نصب کرده‌ام، بر کوه مقدس خود، صهیون (مزامیر ۲: ۶).

۴- تقارن ترکیبی

در این نوع اشعار، مصرع دوم اساس مصرع اول است: خداوند شبان من است، محتاج به هیچ چیز نخواهم بود (مزامیر ۲۳: ۱). دل خود را به حفظ تمام نگاه دار، زیرا که مخارج‌های حیات از آن است (امثال ۴: ۲۳).

۵- تقارن تمثیلی

در این نوع اشعار سخن اصلی در مصرع اول آمده است و روشن‌گر محتوای مصرع دوم است: چنانکه آهو برای نهرهای آب شدت اشتیاق دارد، همچنان ای خدا جان من، اشتیاق شدید برای تو دارد (مزامیر ۴۲: ۱). زن جمیله بی‌عقل، حلقه زرین است در بینی گراز (امثال ۱۱: ۲۲).

IV- نقوش ادبی

ما هر روزه از این نقوش ادبی در مکالمات خود استفاده می‌کنیم، مانند «او واقعاً يك فرشته است» یا «او چون خوك پرخور است»، این نوع اظهارات را نقوش ادبی می‌نامند.

۱- مقایسه‌ها

غالباً مقایسه‌های جانداري در بين يك جز با جزء ديگري در كتاب مقدس و بخصوص در پنج كتاب شاعرانه آمده است.

الف - تعليق

وقتی که در مقایسه از عباراتی چون **زیرا** و **مثل** استفاده می‌شود، این روش را تعلیق می‌گویند. زیرا تو ای خداوند مرد عادل را برکت خواهی داد، او را به رضامندی **مثل** سپر احاطه خواهی نمود (مزامیر ۵: ۱۲). چنانکه سیب در میان درختان جنگل، همچنان محبوب من در میان پسران است (غزل غزل‌ها ۲: ۳).

ب - تشبیه

وقتی که مقایسه مستقیم است، و چیزی را بدون استفاده از **زیرا** و **مثل**، چیز دیگری می‌نامند، این صفت تشبیه است که ابزار بسیار متداولی در شعر است: زیرا که یهوه خدای آفتاب و سپر است؛ خداوند فیض و جلال خواهد داد؛ و هیچ چیز نیکو را منع نخواهد کرد، از آنانی که به راستی سالک باشند (مزامیر ۸۴: ۱۱). خواهر و عروس من، باغی مسدود و چشمه‌ای ممهور مقفل است^۱ (غزل غزل‌ها ۴: ۱۲).

۲ - Alliteration (کلماتی که معانی مختلف دارند ولی با یک صدا آغاز می‌شوند) این صنعت بدین ترتیب است که کلماتی در کنار هم قرار می‌گیرند که با یک حرف شروع می‌شوند و مفهوم هنری خاصی را القاء می‌کنند. برای نمونه آیات آغازین غزل غزل‌های سلیمان دارای کلمات فراوانی است که با حرف «ش» (در زبان عبری Shin) شروع می‌شوند، از جمله نام کتاب و تلفظ عبری سلیمان.

بدیهی است که انتقال این صنعت از طریق ترجمه نمی‌تواند متن اصلی را القاء کند. با این وجود ترجمه‌های NKJV, KJV کتاب مقدس در ترجمه این متون تلاش درخشانی انجام داده‌اند:

[خدا] فکرهای حیل‌گران را باطل می‌سازد،
به طوری که دست‌ها ایشان هیچ کار مفید نمی‌تواند کرد؛
که حکیمان را در حیل ایشان گرفتار می‌سازد،
و مشورت مکاران مشوش می‌شود (ایوب ۵: ۱۲ و ۱۳)^۲.

^۱ - اصل آیه در ترجمه کینگ جیمز: «خواهر و عروس من باغی بسته و چشمه‌ای مقفل است.»
^۲ - در این آیات در زبان عبری بیشتر کلمات با یک حرف شروع می‌شوند که طبیعی است قابل ترجمه به زبان

انسان که از زن زائیده می‌شود قلیل الایام و پر از زحمات است،
مثل گل می‌روید و بریده می‌شود،
و مثل سایه می‌گریزد و نمی‌ماند (ایوب ۱۴: ۱ و ۲).
فدیه‌ای برای قوم خود فرستاد،
و عهد خویش را تا ابد امر فرمود،
نام او قدوس و مهیب است (مزامیر ۹: ۱۱۱).
هدیه در نظر اهل آن، سنگ گرانبها است،
که هر کجا توجه نماید برخوردار می‌شود (امثال ۸: ۱۷).
سخنان تمام مثل لقمه‌های شیرین است،
و به عمق شکم فرو می‌رود (امثال ۸: ۱۸).

۳- Anthropomorphism (شبه‌گرایی انسانی)

این ساختار یعنی بیان خدا که روح است در «نوع انسانی» به عنوان سهیم در انسانیت:
خداوند در هیكل قدس خود است،
و کرسی خداوند در آسمان؛
چشمان او می‌نگرد؛
پلک‌های وی بنی‌آدم را می‌آزماید (مزامیر ۴: ۱۱).

۴- Zoomorphism (شبه‌گرایی جانوری)

صفت خدا با شکل حیوانی مقایسه می‌شود:
به پرهایی خود تو را خواهد پوشانید؛
و زیر بال‌هایش پناه خواهی گرفت؛
راستی او تو را محافظ و سپر خواهد بود (مزامیر ۴: ۹۱).

۵- Personification (شخصیت پردازی)

در این ساختار با هر موضوع و کیفیت مطلق چون شخص برخوردار می‌شود:
آسمان شادی کند و زمین مسرور گردد؛
دریا و پُری آن غرش نماید؛
صحرا و هر چه در آن است به وجد آید.
آنگاه تمام درختان جنگل [به حضور خداوند] تَرَنَم خواهد نمود (مزامیر ۹۶: ۱۱ و ۱۲).

من حکمت و در زیرکی سکونت دارم؛
و معرفت تدبیر را یافته‌ام (امثال ۸: ۱۲)

۶- Acrostic (ترتیب الفبائی)

ترجمه این سبک اشعار تقریباً غیرممکن است، چون براساس الفبای عبری می‌باشند و ابیات دارای ترتیب الفبائی می‌باشند. بهترین نمونه این اشعار مزمور ۱۱۹ و چهار یا پنج فصل از مراثی ارمیا می‌باشد. کتاب امثال با بیست و دو آیه به نشانه الفبای عبرانی در تعریف زن ایده‌آل، پایان می‌یابد (امثال ۳۱: ۱۰-۳۱).

انواع ساختارهای گفتاری دیگر هم وجود دارند، بعضی از آنها اندکی در آنچه که تا کنون معرفی کردیم می‌گنجند. اما برای ایمانداران همان رؤس مطالب کافی است. اگر خواننده با نیم‌نگاهی به این صنایع شعری این پنج کتاب (و بقیه کتب کتاب مقدس) را مطالعه کند، در این متون مقدس تازگی و جذابیت فراوانی خواهد یافت که زیبایی آنها شایسته قدردانی عمیق می‌باشد (ر.ک جامعہ ۳: ۱۱).